

Yhteenveto Kitkan Viisas-hankkeen kirjoituskilpailusta

1. Sija, Ebba Ahonen

VIIS KILOA SUOLAMUIKKUJA

Oli kesä kauneimmillaan 1970-luvun alkupuolella. Nuorin sisareni, etelään asettunut, oli ukkonsa ja poikiensa kanssa pikipäin käymässä. Pyssykylästä hillareissulta olivat tulossa, hillat oli saatava säilöön, ei puhuttakaan kalastamisesta samalla kertaa.

Keskimmäinen pojistamme oli höynäytettävässä iässä, kymmenen korvilla. Niinhän siinä kävi, että tarvittavaa kampeita völjyyn ja poika pääsi seikkailuretkelle etelän serkkujensa luo. Tätikin lupasi pitää kurissa ja Herran nuhteessa, saisimme olla huoletta.

Olihan Kuusamon pikkukylän pojalla kerrottavaa kotiin tultuaan, eikä tarvinnut kyläpaikassa tehdä töitä kuten kotona. Tampereen kaupungin ihmeitä oli päässyt katsomaan ja ajamaan Keurusselän reitillä ”Hannaa”, josta oli saanut Sisävesilaivan kipparin todistuksen.

Poika oli kauppamies pienestä pitäen. Serkkunsa kanssa hän oli tehnyt kaupat virvelistä. Virveliä ei pojillamme kenelläkään ollut koskaan ollut, vain isän koivunvesasta tekemä onkivapa. Ei pojalla ollut rahaakaan, mutta hän oli tehnyt vaihtokaupat ”viijestä kilosta suolamuikkuja”. Muikkuverkoilla poikamme olivat tottuneet olemaan soutajina heti kun airoa jaksoivat kohottaa. Niinpä hän uskalsi kaupat tehdä ja maksun työllään korvata.

Syyspuolella alkoi kova polte verkoille. – Isä, eikö nyt olisi jo muikunpyyntiaika, minulla on virveli maksamatta ja koulu alkaa kohta. – No, katotaanhan, nyt on vielä mettähommia, annahan muikut kokkoui, Menihän niissä mettähommissa vielä aikaa, koulukin kerkesi alkaa, pojat tietysti apurina lauantaisin, kun koulua ei ollut. Ajattelin, että kyllä minun jo täytyy puuttua asiaan. – Kyllähän se on niin, että tänä iltana mennään laskemaan Rävälle muikkuverkot. Itekin olen aina pitänyt tärkeänä, että sovitusta pijetään kiinni, varsinkin velan maksusta. Mene mettään Mikon kans, kyllä me sitten päästellään ja puhkotaan muikut.

Ennen sianpieremää sonnustautuivat kalamiehet aamulla verkoille. Vähän kolsalta ilma vaikutti, kyllä minulla taitaa sormet jäätyä, mikäli muikkuja enemmän on. Lupaus on pidettävä. Laitoin saunan uuniin tulen ja levitin ison pressun laattialle. Sen verran lisäsin puita, että tarkenisimme päästellä muikut verkoista.

Menin sisälle oottelemaan kalamiehiä. Mikko tulikin kohta: – Ei yhtään muikkua! Ei voi olla totta! Olisiko Rävä pettänyt? Mikko oli kuitenkin niin mellevän näköinen, että kiirehdin katsomaan. Kaksi verkkoa olimme laskeneet, mutta ne olivat aivan täynnä muikkuja, köytetään kallaa, kuten sanonta kuului.

Voita-leipää ja kahvia olin laittanut kalamiehille, he lähtivät kohta metsään toista urakkaa tekemään. Mutta enpä olisi arvannut urkkoa, mikä meille tuli. Kyllä piti kahvit hörpätä ennen muikkusouviin lähtöä. Onneksi Hanna-mummo oli voimissaan. Sitä mukaa kun saimme päästettyä muikkuja verkoista, mummo kipitti hakemaan niitä vadilla puhkottavaksi.

Mieki olen aina pitänyt itseäni muikunpuhkojana, jopa niin, että kerran suunnittelin kilpailuun lähtöä. Verkoista muikkujen päästely on sen sijaan minulle työläs homma, siihen en koskaan mielinyt. Nyt oli pakko. Onneksi poika oli sen taidon isältään oppinut. Menihän siinä aikaa, mutta sitähan meillä oli ja jutut antoivat hommalle vauhtia. Etelän lomareissusta riitti kerrottavaa; serkkuunsa oli poika tullut, lisän kanssa tuli tarinoihin höystettä.

Kerkesivät mettämiehet tulla kotiin, kun jälkiä siivosin. Puhkottuina oli muikkuja melkein neljäkymmentä kiloa. Suolasin pikkusankoon erikseen virvelinmaksumuikut. Seuraavana päivänä lähti postin mukana Mänttään ”Viis kiloa suolamuikkuja”.

2. Sija, Paavo Putila

KITKAN VIISAS VAAPUN TARINA

Kaksi Paavoja, Korpuo ja Putila,
naapureita ja kalakavereita.
Syntyipä päivänä keväisenä
ahaa-elämys: Jospa ruvettaisiin
tekemään kalastusvälineitä.

Yhteistä meille oli myöskin
yrittämisen halu, palo ja innostus,
joka oli tarttunut luihin ja ytimiin.

Vapaa-ajan kalastus,
tuo yhteinen harrastus
tarjosi meille hyvän mahdollisuuden
perustaa yhteinen yritys.

Elettiin vuotta kuusiseitsemän
kun Kuusamon Uistin,
avoin yhtiö perustettiin
ja ensimmäinen työntekijä palkattiin.

Itse tehtiin pitkiä työpäiviä,
jatkettiin öillä.
Rahoitus oli vekselivetoista,
korot älyttömän korkealla.

Koneita ja laitteita
itse tehtiin.
Tuotesuunnittelu oli
Korpuan Paavon pätevissä käsissä.

Vaaput tulivat ohjelmaan
heti yrityksen alkutaipaleella.
Muistissa on eräs kesäilta,
kun kaksi Paavoa
uitteli vaappuja
Kolvankijokisuulla.

Korpuan Paavo selitti
tarkkaan, minkälainen liike
hänen mielestään
vaappuun tulisi saada,
sen pitäisi uida kuin muikku.

Siinä vaappuja uitellessa
todettiin että
kalamiehille mieluinen liike
oli todella hakusessa.
”Katkaistaan muikun mallinen vaappu,
saadaan uimaan kuin Kitkan Viisas”.

Näin hetimiten liitos tehtiin.
Nimeksi laitettiin
Kitkan Viisas.

Katkaisemattoman vaapun nimeksi tuli Muojärven Vikkelä.

Kitkan Viisaan vaapun tarina
on pitkä ja hyvinkin värikäs.
Kitkajoella Viisas
sai todellisen tulikasteen.

Nivalan Viljo oli Kitkajoella
tunnettu kalamies
ja myöskin saamamies.
Hän koekalasti Kitkan Viisaita
hyvällä tuloksella.

Viljon poika kertoi myöhemmin
kalajutun, joka oli helppo uskoa.
Hän kertoi saaneensa Kitkan viisaalla
kaksi taimenta Kitkajoelta
samana iltana.

Myöhemmin poika kertoi Paavolle
saaneensa neljä taimenta Kitkajoelta
sinä samana iltana.
"Enpä kehdannut kertoa".
Paavo kysyi, miksi?
"Olisivat tulleet kateellisiksi".

Kuusamon Uistimen
alkutaipale muodostui
pitkälle Kitkan Viisaan ympärille.
Rakennettiin metsätyöparakeista
toimitilat.

Työntekijöitä kurssitettiin.
Naapureista oli useampia
perheen äitejä,
joiden lapset olivat kouluikässä.
Perheen äideistä
Uistin sai hyviä Uistimen työntekijöitä,
ja käsistään käteviä.

Parhaimmillaan oli Kuusamon uistimessa
Kitkan Viisaita tekemässä
40-50 henkilöä.

Kitkan Viisaan valmistuksesta
luovuttiin liiallisen käsityövaltaisuuden takia
ja siirryttiin metalliuistimien valmistukseen.

Kuusamon Uistin OY
on Suomen suurin
metalliuistimien valmistaja.

Kuusamon Uistimen brändiä
kotimaahan rakennettiin
työllä ja työllä,
joka on ollut
kahden Paavon
luissa ja ytimissä
ja yrittämisen innostuksen palossa.

Kitkan Viisas
tuli tunnetuksi kalamiesten keskuudessa
seitsemänkymmenluvulla.
Kitkan Viisaita
löytyi useammankin kalamiehen pakista.

Utsjoella Lapin mies
sai Tenosta isomuksen lohen.
Puskaradio kertoi
sen lohen saadun Kitkan Viisaalla.
Utsjoen kaupoista Kitkan Viisaat heti loppuivat.
Innokas kalamies
ajeli yöttömän yön aikaan Ivaloon.
Maali ja Kone- kodasta löytyi
Kitkan Viisaita.

kaksi Paavoja
Tällä tarinalla halutaan rohkaista nuoria yrittämään.